

تعیین و مقایسه تعداد مقالات نمایه یا چکیده شده در زمینه مدارک پزشکی در منابع Excerpta Medica, Index Medicus and Hospital Health and Administration Index.

فائزه اخلاقی*

چکیده

چکیده نامه‌ها و نمایه نامه‌ها از ابزارهای مهم خدمات اطلاع رسانی می‌باشند. جهت تولید این ابزار سازمان‌هایی وجود دارند که بخشی از نشریات را بر اساس نیاز استفاده کنندگان زیر پوشش خود قرار داده و مقالات و مطالب موجود در آنها را چکیده یا نمایه می‌کنند. در این پژوهش تعداد مقالات علمی تولید شده در زمینه مدارک پزشکی در نمایه‌نامه‌های ایندکس مدیکوس و هاسپیتال هلث اند ادمنیستریشن و چکیده‌نامه اکسپرتامدیکا از نظر مقالات در زمینه مدارک پزشکی تحت توصیفگرهای خاصی مورد مطالعه قرار گرفته است تا با معرفی آن مشخص گردد کدام منبع دارای بیشترین مقالات در زمینه مدارک پزشکی می‌باشد. نتایج نشان داد که نمایه‌نامه ایندکس مدیکوس مقالات بیشتری را نسبت به دو منبع دیگر زیر پوشش قرار می‌دهد (از تعداد ۱۱۸۵ مقاله استخراج شده در سال‌های ۱۹۹۸-۲۰۰۰ تعداد ۴۶۲ مقاله تحت پوشش ایندکس مدیکوس و ۴۰۰ مقاله تحت پوشش هاسپیتال هلث اند ادمنیستریشن ایندکس و ۳۲۳ مقاله تحت پوشش چکیده‌نامه اکسپرتامدیکا بوده است). این پژوهش به روش پیمایشی با شیوه‌های آماری صورت گرفته است. بدیهی است که برای دانشجویان و اساتید آگاهی از مطالب جدید ارائه شده و پیشرفت‌های حاصله در رشته تخصصی آنان و برای پژوهشگران آگاهی از آخرین تحقیقات علمی انجام شده و جلوگیری از انجام پژوهش‌های مکرر ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: مدارک پزشکی

مقدمه

متأسفانه عدم آشنایی دانشجویان مدارک پزشکی و حتی برخی از اساتید آنها با منابع ردیف دوم و نحوه استفاده از آنها موجب محدودیت ایشان در دستیابی به مطالب جدید و روزآمد این رشته گردیده است و آن دسته از ایشان نیز که با این منابع آشنایی دارند به علت مشخص نبودن منبعی که حاوی بیشترین و

منابع ردیف دوم از قبیل نمایه‌نامه‌ها و چکیده‌نامه‌ها در زمره مهمترین ابزار اطلاع رسانی هستند که برای آگاهی از عناوین و اطلاعات مربوط به مقالات، مجلات و سایر مدارک علمی در زمینه‌های موضوعی مختلف بکار می‌روند.

* - کارشناس ارشد مدارک پزشکی، عضو هیأت علمی دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران

که در زمینه موضوعی مدارک پزشکی نمایه یا چکیده شده بودند، بین سال‌های ۲۰۰۰-۱۹۹۸ مورد بررسی قرار گرفت.

از آنجا که در تقسیم‌بندی موضوعی چکیده‌نامه اکسپریتامدیکا کلید واژه مدیکال رکورد بصورت مجزا وجود نداشت، جهت دستیابی به مقالات مربوط به مدارک پزشکی موجود در این چکیده‌نامه پژوهشگر تنها توصیفگر مدیکال رکورد را به عنوان توصیفگر اصلی در نظر گرفته و با استفاده از آن و نمایه‌گردان موضوعی به استخراج مقالات مورد نظر پرداخته‌است. در دو منبع ایندکس مدیکوس و هاسپیتال هلت... اطلاعات با استفاده از کلید واژه مدیکال رکورد و زیرشاخه‌های آن استخراج گردید که در منابع مذکور مقالات مربوط به مدارک پزشکی تحت توصیفگرهای زیربازیابی شدند:

- 1) Medical Record
- 2) Medical Record System
Computerized
- 3) Medical Record Department,
Hospital
- 4) Medical Record Problem- Oriented

نتایج

در این بررسی ابتدا از طریق کلید واژه‌ای که مقالات در منابع مورد پژوهش با استفاده از آن در زمینه موضوعی مدارک پزشکی نمایه یا چکیده شده بودند، استخراج شد که نتایج در جداول زیر آورده شده است:

- 1- Index Medicus
- 2- Hospital Health and Administration Index
- 3- Excerpta Medica

روزآمدترین مقالات مربوط به مدارک پزشکی باشد، در بازیابی اطلاعات دچار سردرگمی گشته و اظهار می‌دارند که در جستجوی موضوعات مورد نظر خویش اتلاف وقت فراوانی داشته‌اند.

امروزه تنوع منابع ردیف دوم مسأله انتخاب یک یا چند منبع را به عنوان منبع یا منابع بهینه در یک رشته مطرح می‌نماید. مقصود از منبع بهینه برای یک رشته خاص منبعی است که با صرف کمترین هزینه و وقت بتوان بیشترین و روزآمدترین اطلاعات مربوط به رشته مورد نظر را از آن کسب نمود.

تفحص در مطالعات انجام شده و بررسی متون نشان داد که تحقیقات انجام شده به منظور تعیین یک منبع بهینه در زمینه مدارک پزشکی ناکافی می‌باشد و تنها تحقیق موجود در ایران، پایان‌نامه‌ای می‌باشد که در سال ۱۹۹۱ توسط مؤلف انجام شده است (اخلاقی، ۱۳۷۲).

در این پژوهش تعداد کل مقالاتی که در دو نمایه‌نامه ایندکس مدیکوس^(۱) و هاسپیتال هلت اند ادمنیستریشن^(۲) و همچنین چکیده‌نامه اکسپریتا مدیکا^(۳) به موضوع مدارک پزشکی پرداخته‌اند و منبعی که بیشترین مقالات را در زمینه مدارک پزشکی دارا می‌باشد، مشخص گردیده است. از آنجا که گرایش سه منبع فوق الذکر به پزشکی و

علوم وابسته به آن بیشتر است و مدارک پزشکی نیز یکی از رشته‌های وابسته به علوم پزشکی می‌باشد، این سه منبع برای انجام این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

روش پژوهش

این پژوهش به روش پیمایشی با بکارگیری شیوه‌های آماری صورت گرفته است. به منظور جمع‌آوری اطلاعات، مقالات مندرج در نمایه‌نامه‌های ایندکس مدیکوس، هاسپیتال هلت... و اکسپریتامدیکا

جدول شماره (۱): جدول توزیع فراوانی و درصد فراوانی مقالات مربوط به موضوع مدارک پزشکی که بر اساس توصیفگر مدیکال رکورد نمایه یا چکیده شده بودند (سال ۱۹۹۸).

نام منبع	تعداد مقالات	درصد مقالات در زمینه موضوعی مدارک پزشکی
ایندکس مدیکوس	۱۹۲	۴۸/۵
اکسپتامدیکا	۱۰۳	۲۶
هاسپیتال هلت انداد مینستریشن ایندکس	۱۰۱	۲۵/۵
جمع	۳۹۶	۱۰۰

تعداد کل مقالات ارائه شده در سه منبع مورد بررسی در سال ۱۹۹۸ در زمینه موضوعی مدارک پزشکی ۳۹۶ مقاله می باشد. همانطور که در جدول شماره (۱) مشخص است ایندکس مدیکوس با ۱۹۲ مقاله حاوی بیشترین تعداد می باشد.

جدول شماره (۲): جدول توزیع فراوانی و درصد فراوانی مقالات مربوط به موضوع مدارک پزشکی که بر اساس توصیفگر مدیکال رکورد نمایه یا چکیده شده بودند (سال ۱۹۹۹).

نام منبع	تعداد مقالات	درصد مقالات در زمینه موضوعی مدارک پزشکی
هاسپیتال هلت انداد مینستریشن ایندکس	۱۵۹	۴۳/۵
اکسپتامدیکا	۱۰۶	۲۹
ایندکس مدیکوس	۱۰۰	۲۷/۵
جمع	۳۶۵	۱۰۰

تعداد کل مقالات ارائه شده در سه منبع مورد بررسی سال ۱۹۹۹ در زمینه موضوعی مدارک پزشکی ۳۶۵ مقاله می باشد. همانطور که در جدول شماره (۲) مشخص است هاسپیتال هلت انداد مینستریشن ایندکس با ۱۵۹ مقاله حاوی بیشترین تعداد می باشد.

جدول شماره (۳): جدول توزیع فراوانی و درصد فراوانی مقالات مربوط به موضوع مدارک پزشکی که بر اساس توصیفگر مدیکال رکورد نمایه یا چکیده شده بودند (سال ۲۰۰۰).

نام منبع	تعداد مقالات	درصد مقالات در زمینه موضوعی مدارک پزشکی
هاسپیتال هلت انداد مینستریشن ایندکس	۱۴۰	۳۳
اکسپتامدیکا	۱۷۰	۴۰
ایندکس مدیکوس	۱۱۴	۲۷
جمع	۴۲۴	۱۰۰

تعداد کل مقالات ارائه شده در سه منبع مورد بررسی در سال ۲۰۰۰ در زمینه موضوعی مدارک پزشکی ۴۲۴ مقاله می باشد. همانطور که در جدول شماره (۳) مشخص است ایندکس مدیکوس با ۱۷۰ مقاله حاوی بیشترین تعداد می باشد.

